
Konsekvensanalyse

Udgivet af:

Beredskabsstyrelsen

Datavej 16

3460 Birkerød

Telefon: 45 90 60 00

Fax: 45 90 60 60

E-mail: cbk@brs.dk

www.brs.dk

Indledning

Formålet med Konsekvensanalyse er at give organisationer et enkelt værktøj til at skabe overblik over konsekvenserne af en given situation og komme hurtigt fra analyse til konkret udvikling af beredskabet. Udbyttet for den enkelte organisation er en bedre evne til at forebygge uønskede situationer, hvor det er muligt, og håndtere dem, når det er nødvendigt.

De fleste organisationer har en eller flere funktioner, de anser for vigtige for organisationens drift, og som også kan være vigtige for andre organisationer. En væsentlig del af helhedsorienteret beredskabsplanlægning er at sikre, at disse funktioner kan opretholdes, når uønskede situationer indtræffer.

I forhold til traditionel risikoanalyse nedtones Konsekvensanalyse anvendelse af begrebet sandsynlighed, da det ikke er en direkte målbar faktor for mange organisationer. Analysemetoden fokuserer på de direkte og afledte konsekvenser af en given situation, der berører organisationens vigtige funktioner, da det i sidste ende er konsekvenserne, organisationen skal kunne imødegå. Årsagen til, at en given situation opstår behandles således ikke.

Et centralt begreb i analysemetoden er "situationer, der skaber pres". Det skal forstås som situationer, hvor den daglige drift bliver presset ud over organisationens normale ressourcer, eller hvor organisationen af andre årsager har begrænset kapacitet. En situation, der skaber pres på en organisation, er således en situation, hvor normale ressourcer og daglige rutiner ikke længere er tilstrækkelige for at opretholde driften på normalt niveau.

Konsekvensanalyse kan ses som et selvstændigt analyseværktøj eller som supplement til Beredskabsstyrelsens vejledning "Helhedsorienteret beredskabsplanlægning". På brs.dk kan man finde yderligere inspiration, værktøjer og forslag til videre læsning.

Hvem henvender Konsekvensanalyse sig til?

Målgruppe for konsekvensanalyse er alle organisationer, der arbejder med beredskabsplanlægning. Analysemetoden kan bruges uanset om der er tale om departementer, styrelser, statslige selskaber, regioner, kommuner, institutioner eller private virksomheder.

Hvad er Konsekvensanalyse?

Konsekvensanalyse er en metode til hurtigt og systematisk at analysere konsekvenserne af situationer, der skaber pres på organisationen. Analysen kan danne grundlag for det videre arbejde med modforanstaltninger, der nedbringer faren for at situationerne indtræffer, eller mindsker konsekvenserne.

Analysemetoden bruges til at sætte fokus på typer af situationer, der skaber pres på organisationen, og derved fremhæve de konsekvenser, det måtte have for organisationen. Det er således konsekvenser for opretholdelsen af organisationens vigtige funktioner, der er i fokus, og ikke konsekvenserne for samfundet i bredere forstand.

Analyseresultaterne skaber et overblik over, hvilke forebyggende og afhjælpende tiltag, der er iværksat eller potentielt kan iværksættes for at håndtere konsekvenserne.

Endelig kan analyseresultaterne bruges direkte i organisationens beredskabsmæssige besluttelsesgrundlag som tjekliste for arbejdet med at videreudvikle beredskabet i organisationen.

Analysemetoden består af et skema delt op i følgende kategorier:

Situationer, der skaber pres	Konsekvenser	Forebyggende tiltag	Afhjælpende tiltag	Relevante samarbejdspartner

Sådan anvendes Konsekvensanalyse

1. Identificer situationer, der skaber pres på organisationen

Brainstorm over situationer, som kan skabe pres på organisationen. Brainstormen kan baseres på egne erfaringer fra tidligere indtrufne situationer eller kendskab til situationer, som lignende organisationer har oplevet. Der kan også tages udgangspunkt i beskrivelserne af ti hændelsestyper i Beredskabsstyrelsens rapport "Nationalt Risikobillede" eller i scenarier fra andre analyser, øvelser mv.

Det vil være forskelligt fra organisation til organisation, hvilke situationer der er relevante at analysere. Det er derfor vigtigt at tage udgangspunkt i egen organisation og i situationer, som kan påvirke opretholdelsen af organisationens vigtige funktioner.

Med afsæt i brainstormen udvælges en række generelle situationer til brug for den videre analyse. Det er vigtigt at undgå at fokusere på enkeltstående specifikke hændelser. Eksempler på generelle situationer kan ses i skemaerne 'eksempler'.

2. Overvej situationens konsekvenser

Beskriv hvilke konsekvenser hver udvalgt situation forventes at få for organisationens drift. Beskriv både umiddelbare konsekvenser og afledte konsekvenser.

3. Identificér forebyggende tiltag

Identificér tiltag, som kan iværksættes før en situation indtræffer for enten at forhindre den, eller mindske konsekvenserne hvis den alligevel indtræffer.

For at skabe et samlet overblik listes både organisationens eksisterende tiltag og tiltag, som kan iværksættes. Det kan fx vedrøre design, procedure eller adfærdspåvirkende tiltag.

4. Identificér afhjælpende tiltag

Identificér tiltag, som kan iværksættes efter en situation indtræffer for at mindske konsekvenserne. Her listes både eksisterende kapaciteter til afhjælpende indsats, som organisationen råder over i dag, og kapaciteter, som organisationen eventuelt kan opbygge og udvikle.

5. Relevante samarbejdsparter

Identificér de organisationer eller personer, der kan være relevante i forhold til at forebygge eller afhjælpe konsekvenserne af de situationer, der blev udpeget under pkt. 1. Det kan for eksempel være forsyningsselskaber, underleverandører, politi, redningsberedskab eller tværgående stabe. Overvej også, om samarbejdsparterne eksempelvis kan blive påvirket af situationen, og om mere konkrete aftaler, kontrakter eller lignende med disse bør igangsættes.

Tjekliste

Skemaet kan nu bruges som en liste over situationer, konsekvenser, forebyggende og afhjælpende tiltag samt samarbejdsparter. Denne liste kan bruges som en tjekliste for, hvilke konkrete tiltag organisationen kan arbejde videre med – og krydse af når de er gennemført.

Analysen kan også vise, at forskellige situationer kan forårsage de samme konsekvenser. Indsigt omkring dette kan medvirke til organisationens prioritering af, hvilke tiltag der bør igangsættes først, og hvilke samarbejdsparter der eventuelt skal inddrages nærmere i beredskabsplanlægningen.

Skema

På næste side ses et oversigtsark for brugen af skemaet, samt to eksempler på hvordan Konsekvensanalyse kan anvendes i praksis.

Eksemplerne er ikke udtømmende, men kan bruges som inspiration.

Oversigtsark

Situationer, der skaber pres	Konsekvenser	Forebyggende tiltag	Afhjælpende tiltag	Relevante samarbejdspartner
<p>Den situation, som organisationen skal håndtere.</p> <p>Forskellige situationer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekstremt vejr • Sygdom • Forsyningssvigt • Brand • Forurening <p>Udvælg generelle situationer – ikke specifikke hændelser.</p>	<p>De konsekvenser, som organisationen skal forholde sig til som følge af situationen.</p> <p>Overvej både umiddelbare og afledte konsekvenser.</p>	<p>De tiltag, som organisationen har/kan iværksætte, før situationen indtræffer for at forhindre den, eller mindske konsekvenserne.</p>	<p>De tiltag, som organisationen har/kan iværksætte efter situationen er indtruffet for at mindske konsekvenserne.</p>	<p>De organisationer eller personer, der kan være relevante i forhold til at forebygge eller afhjælpe konsekvenserne.</p>

Eksempel 1: Organisationens faciliteter utilgængelige

Situationer, der skaber pres	Konsekvenser	Forebyggende tiltag	Afhjælpende tiltag	Relevante samarbejdspartner
Bygning og faciliteter ikke tilgængelige i en længere periode (1-6 mdr.) Uvarslet evakuering pga. ulykke	Svært at varetage organisationens kerneopgaver Behov for prioritering af funktioner, opgaver mv. Mangel på udstyr, IKT mv. Behov for lokaler Store akutte investeringer/omkostninger Starte forfra på opgaver Fysiske og psykiske skader på medarbejdere Behov for intern og ekstern kommunikation.	Plan for fortsat drift Sikring af vitale IKT-systemer, serverrum, produktionsmaskiner og procedure for it-backup Mindre pulje af klargjort IKT-udstyr Procedurer for hastebevilgninger Uddannelse af medarbejdere i førstehjælp og kollegastøtte Øvelser Aftaler med eksterne parter	Aktivering af krisestab IKT-løsninger, der tilgodeser løsning af opgaver hjemmefra Finde nye lokaler Udmelding af retrningslinjer til medarbejdere Udflytning til "second site") Mulighed for at låne lokaler mv. hos samarbejdspartner Kollegastøtte Orientering af interne og eksterne interessenter	Det kommunale redningsberedskab Udbydere af services, der er vigtige for fortsat drift Kunder Medier Pårørende til ansatte Samarbejdspartner Forsikringsselskab

Eksempel 2: Ekstraordinært højt personalefravær pga. smitsomt sygdomsudbrud

Situationer, der skaber pres	Konsekvenser	Forebyggende tiltag	Afhjælpende tiltag	Relevante samarbejdspartner
Højt personalefravær Årsagen kan fx være pandemisk influenza, madforgiftning eller lignende	Fravær af beslutningstagere og nøglepersoner Opgaver kan ikke løses Driftstop Forlænget opgaveløsning Langvarige/alvorlige sygdomsforløb og dødsfald. Stor efterspørgsel efter information fra kunder/borgere/pårørende/pressen	Beredskabsplan Procedurer for, hvem der kan iværksætte forebyggende tiltag Kendskab til smittefarer, hygiejne mv. Vejledning i hygiejne, rengøring og udluftning. Undgå at medarbejdere tager syge på arbejde.	Prioritering af opgaver og kortlægning af vigtige funktioner, der kræver personale Planer for fælles pasning af børn i tilfælde af manglende pasningsmuligheder Mulighed for at løse opgaver hjemmefra Begræns fysiske møder. Brug af maskiner og andre personlige værnemidler.	Lignende organisationer Sundhedsvæsenet Udbydere af services, der er vigtige for fortsat drift Kunder Kommunerne Pårørende til ansatte Pressen/Medierne

Arbejdsark

Situationer, der skaber pres	Konsekvenser	Forebyggende tiltag	Afhjælpende tiltag	Relevante samarbejdspartner